

Keskiviikko 14. kesäkuuta 2017

P8_TA(2017)0262

Kosovoa koskeva vuoden 2016 kertomus**Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. kesäkuuta 2017 Kosovoa koskevasta komission vuoden 2016 kertomuksesta (2016/2314(INI))**

(2018/C 331/10)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 19. ja 20. kesäkuuta 2003 pidetyn Thessalonikin Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät, jotka koskevat Länsi-Balkanin maiden mahdollista liittymistä Euroopan unioniin,
- ottaa huomioon EU:n ja Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016,
- ottaa huomioon Kosovon kanssa tehdyn, sen osallistumista unionin ohjelmiin koskevan puitesopimuksen allekirjoittamisen,
- ottaa huomioon suhteiden normalisoimista koskevia periaatteita käsittelevän ensimmäisen sopimuksen, jonka pääministerit Hashim Thaçi ja Ivo Dačić allekirjoittivat 19. huhtikuuta 2013, sekä 22. toukokuuta 2013 hyväksytyn täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman,
- ottaa huomioon Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta (EULEX Kosovo) hyväksytyn yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP muuttamisesta 14. kesäkuuta 2016 annetun neuvoston päätöksen (YUTP) 2016/947,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin raportit YK:n väliaikaisen Kosovon-siviilioperaation (UNMIK) meneillään olevista toimista ja niihin liittyvästä kehityksestä, 26. lokakuuta 2016 julkaistu viimeisin raportti mukaan luettuna, sekä turvallisuusneuvoston UNMIKista 16. marraskuuta 2016 käymän keskustelun,
- ottaa huomioon 9. marraskuuta 2016 annetun komission vuoden 2016 tiedonannon EU:n laajentumispolitiikasta (COM(2016)0715),
- ottaa huomioon komission 9. marraskuuta 2016 antaman Kosovoa koskevan vuoden 2016 kertomuksen (SWD(2016) 0363),
- ottaa huomioon 18. huhtikuuta 2016 julkaistun komission arvioinnin Kosovon talouden uudistusohjelmasta 2016–2018 (SWD(2016)0134),
- ottaa huomioon 26. toukokuuta 2016 annetut EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välisen taloudellisen ja rahoitusta koskevan vuoropuhelun yhteiset päätelmät (9500/2016),
- ottaa huomioon Pristinassa 11. marraskuuta 2016 käynnistetyn eurooppalaisen uudistusohjelman,
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2016 annetut neuvoston päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosesseista,
- ottaa huomioon yleisten asioiden neuvoston 7. joulukuuta 2009, 14. joulukuuta 2010 ja 5. joulukuuta 2011 pitämien kokousten päätelmät, joissa korostettiin ja vahvistettiin, että Kosovon tulisi myös hyötyä mahdollisesta viisumipakon poistamisesta heti, kun kaikki ehdot on täytetty, riippumatta jäsenvaltioiden kannasta Kosovon asemaan,
- ottaa huomioon komission 1. kesäkuuta 2016 tekemän ehdotuksen asetukseksi viisumivapaudesta Kosovon kansalaisille (COM(2016)0277) ja komission 4. toukokuuta 2016 antaman neljännen kertomuksen Kosovon edistymisestä viisumipakon poistamista koskevan etenemissuunnitelman vaatimusten täyttämiseksi (COM(2016)0276),

Keski viikko 14. kesäkuuta 2017

- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 (1999), Kansainvälisen tuomioistuimen 22. heinäkuuta 2010 antaman neuvoa-antavan lausunnon Kosovon yksipuolisen itsenäisyysjulistuksen kansainvälisen oikeuden mukaisuudesta ja YK:n yleiskokouksen 9. syyskuuta 2010 antaman päätöslauselman 64/298, jossa pantiin merkille lausunnon sisältö ja pidettiin myönteisenä EU:n valmiutta helpottaa Serbian ja Kosovon välistä vuoropuhelua,
 - ottaa huomioon 28. ja 29. toukokuuta 2008, 6. ja 7. huhtikuuta 2009, 22. ja 23. kesäkuuta 2010, 20. toukokuuta 2011, 14. ja 15. maaliskuuta 2012, 30. ja 31. lokakuuta 2013 sekä 29. ja 30. huhtikuuta 2015 pidettyjen Euroopan parlamentin ja Kosovon parlamentin välisten kokousten antamat yhteiset julkilausumat sekä EU:n ja Kosovon parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan 16. ja 17. toukokuuta 2016 ja 23. ja 24. marraskuuta 2016 pidetyissä ensimmäisessä ja toisessa kokouksessa hyväksytyt julkilausumat ja suositukset sekä vakautus- ja assosiaationeuvoston 25. marraskuuta 2016 pidetyn ensimmäisen kokouksen,
 - ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,
 - ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A8-0062/2017),
- A. ottaa huomioon, että tähän mennessä Kosovon itsenäisyyden on tunnustanut 114 YK:n jäsenvaltiota kaikkiaan 193:sta, mukaan lukien 23 EU:n jäsenvaltiota kaikkiaan 28:sta;
- B. toteaa, että (mahdollisia) ehdokasmaita arvioidaan niiden omien saavutusten perusteella ja että tarvittavien uudistusten toteuttamisen nopeus ja laatu määrittävät liittymisaikataulun;
- C. toteaa, että EU on toistuvasti muistuttanut valmiudestaan tukea Kosovon taloudellista ja poliittista kehitystä ja tarjota selkeä mahdollisuus lähentyä EU:hun koko aluetta koskevan lähentymismahdollisuuden mukaisesti ja että Kosovo on osoittanut pyrkivänsä etenemään kohti Eurooppaan yhdentymistä;
- D. toteaa, että oikeusvaltion periaate, perusoikeudet, demokraattisten instituutioiden vahvistaminen, mukaan luettuna julkishallinnon uudistus, hyvät naapuruussuhteet sekä taloudellinen kehitys ja kilpailukyky ovat keskeisellä sijalla EU:n laajentumispolitiikassa;
- E. toteaa, että yli 90 prosenttia kosovolaisista pelkää jäävänsä työttömiksi ja 30 prosenttia heistä ansaitsee 0–120 euroa kuukaudessa;
1. pitää myönteisenä, että EU:n ja Kosovon vakautus- ja assosiaatiosopimus tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016, koska se merkitsee ensimmäistä sopimussuhdetta ja merkittävää askelta Kosovon Euroopan unioniin yhdentymistä koskevan prosessin jatkamiseksi; suhtautuu myönteisesti 11. marraskuuta 2016 käynnistettyyn eurooppalaiseen uudistusohjelmaan sekä vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanoa koskevan kansallisen strategian hyväksymiseen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanoa edistävänä foorumina ja kehottaa Kosovoa osoittamaan edelleen selvää poliittista tahtoa ja päättäväisyyttä sovitun etenemissuunnitelman täytäntöön panemiseksi, mukaan lukien vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanoa koskevan koordinoituneen käytön ottaminen, ja tarttumaan vakautus- ja assosiaatiosopimuksen luomaan myönteiseen nosteeseen, jotta voidaan panna täytäntöön ja institutionalisoida uudistuksia ja parantaa Kosovon sosiaalis-taloudellista kehitystä, luoda yhteistyötä unionin kanssa lukuisilla aloilla, mikä edistäisi myös Kosovon kaupan ja investointien integroimista, edistää suhteita naapurimaihin ja tukea alueen vakautta; kehottaa Kosovon hallitusta keskittymään vakautus- ja assosiaatiosopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi tarvittavien kokonaisvaltaisten uudistusten täytäntöönpanoon; pitää myönteisinä vakaus- ja assosiaatiovaliokunnan toisen kokouksen pitämistä 23.–24. marraskuuta 2016 sekä EU:n ja Kosovon vakautus- ja assosiaationeuvoston ensimmäisen kokouksen pitämistä 25. marraskuuta 2016; toteaa, että vapaat, oikeudenmukaiset ja avoimet aikaistetut parlamenttivaalit sekä kunnallisvaalit vuoden 2017 jälkipuoliskolla ovat erittäin tärkeitä Kosovon demokraattisen tulevaisuuden sekä sen EU:hun liittymistä koskevan prosessin tulevaisuuden kannalta;
2. pitää myönteisenä, että 11. kesäkuuta 2017 pidetyt aikaistetut parlamenttivaalit sujuivat kokonaisuutena ottaen rauhallisesti ja hallitusti; pitää kuitenkin valitettavana, että eräitä Etyn demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) vuonna 2014 antamia suosituksia ei pantu täytäntöön, mikä johtui osaltaan käytettävissä olevan ajan lyhyydestä; on huolissaan unionin tarkkailijoiden vaalikampanjan aikana havaitsemista ongelmista, jotka koskivat erityisesti eräiden poliittisten puolueiden häiritsevää puuttumista sekä yksityisten että julkisten tiedotusvälineiden riippumattomuuteen ja Kosovon serbiyhteisön jäsenten ja sitä edustavien, Srpska Lista -puolueyhtymän kanssa kilpailevien ehdokkaiden

Keskiviikko 14. kesäkuuta 2017

uhkailua ja pelottelemista; kehottaa osapuolia muodostamaan ripeästi hallituksen, jotta Kosovon EU-jäsenyys voi edetä, sitoutumaan rajasopimuksen ratifioimiseen Montenegron kanssa ja jatkamaan tuloksekkaasti tuomioiden langettamista korkean tason korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden tapauksissa, millä pohjustetaan kosovolaisten viisumivapaata matkustamista;

3. ilmaisee huolensa poliittisen kentän sitkeästä äärimmäisestä jakautumisesta; kehottaa kaikkia osapuolia osoittamaan vastuunkantoa ja omavastuullisuutta ja luomaan edellytykset hedelmälliselle ja ratkaisu- ja tuloshakuiselle vuoropuhelulle, jotta voidaan purkaa jännitteitä ja saada aikaan kestävä sovitteluratkaisu, jolla pyritään helpottamaan Kosovon etenemistä sen tiellä kohti Eurooppaa;

4. kehottaa Kosovon serbiyhteisön johtajia ottamaan täyden vastuun paikoistaan ja tehtävistään maan instituutioissa ja toimimaan Serbiasta riippumattomina rakentavasti Kosovon kaikkien kansalaisten eduksi ja kehottaa Kosovoa edelleen tukemaan Kosovon serbien pääsyä Kosovon instituutioihin; pitää tässä yhteydessä myönteisenä Kosovon serbien oikeuslaitoksen henkilöstön, poliisin ja pelastuspalvelun integrointia Kosovon järjestelmään; kehottaa Kosovon viranomaisia jatkamaan keskinäisen luottamuksen rakentamista yhteisöjen välille ja edistämään niiden taloudellista yhdentymistä;

5. tuomitsee mitä jyrkimmin sen, että eräät opposition edustajat häiritsivät väkivalloin Kosovon parlamentin toimintaa vuoden 2016 alkupuoliskolla ja suhtautuu myönteisesti siihen, että oppositio osallistuu jälleen kansalliskokouksen työhön useimmissa kysymyksissä, sekä Euroopan parlamentin ja Kosovon parlamentin yhteisen parlamentaarisen valtuuskunnan kaikkien jäsenten rakentavaan osallistumiseen päättyvän vaalikauden viimeisen osan aikana; korostaa poliittisen vuoropuhelun, kaikkien poliittisten puolueiden aktiivisen ja rakentavan päätöksentekoon osallistumisen sekä parlamentin esteettömän toiminnan merkitystä välttämättöminä edellytyksinä sille, että EU:hun yhdentymisen prosessi voi edetä;

6. korostaa, että eteneminen kohti EU:hun yhdentymistä edellyttää strategista pitkän aikavälin näkemystä ja kestävää sitoutumista tarvittavien uudistusten hyväksymiseen ja toteuttamiseen;

7. panee merkille, että viisi jäsenvaltiota ei ole tähän mennessä tunnustanut Kosovoa; tähdentää, että tunnustaminen auttaisi Kosovon ja Serbian välisten suhteiden normalisointia ja lisäisi EU:n uskottavuutta sen omassa ulkopoliitikassa; panee tyytyväisenä merkille kaikkien jäsenvaltioiden rakentavan lähestymistavan EU:n ja Kosovon välisten suhteiden edistämiseksi ja vahvistamisessa, jossa pyritään edistämään sosioekonomista kehitystä, oikeusvaltiota ja demokratian vakiinnuttamista Kosovon kansan eduksi; kehottaa suhtautumaan myönteisesti Kosovon osallistumiseen kansainvälisiin organisaatioihin;

8. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen viisumipakon poistamisesta, joka olisi Kosovon kannalta hyvin myönteinen askel kohti yhdentymistä EU:hun; panee tyytyväisenä merkille, että Kosovon kansalaisten turvapaikkahakemukset ovat vähentyneet sekä EU:ssa että Schengen-sopimukseen osallistuvissa maissa, ja pitää myönteisenä, että palanneita Kosovon kansalaisia varten on otettu käyttöön uudelleenkotouttamisrahasto ja -ohjelmia; on huolissaan väistyvässä kansalliskokouksessa vallitsevasta pattitilanteesta Montenegron kanssa tehdyn rajojen vahvistamista koskevan sopimuksen ratifioinnin suhteen ja korostaa, että viisumivapaus voidaan myöntää vasta, kun Kosovo on täyttänyt kaikki kriteerit, myös saanut aikaan tuloksia korkean tason korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden tuomioissa; toteaa, että tähän on suuresti myötävaikuttanut hyvin näkyviä tapauksia koskeva tietotekninen seurantajärjestelmä, joka Kosovolla on korkean profiilin rikoksia varten ja joka olisi ulotettava myös muihin rikosasioihin; kehottaa näin ollen viranomaisia tehostamaan ponnistelujaan rahanpesuun, huumekauppaan, ihmiskauppaan, asekauppaan ja laittomaan aseiden hallussapitoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi;

9. pitää elintärkeänä, että Kosovon ulko- ja turvallisuuspolitiikka mukautetaan EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan;

10. suhtautuu myönteisesti useiden elokuun 2016 jälkeen allekirjoitettujen sopimusten täytäntöönpanossa saavutettuun edistykseen Serbian kanssa toteutettavassa suhteiden normalisointiprosessissa, kun useiden kuukausien ajan edistystä oli tapahtunut vain vähän tai ei lainkaan; korostaa, että tehtyjen sopimusten täysimääräinen täytäntöönpano on olennaisen tärkeää Kosovon ja Serbian välisen vuoropuhelun menestykselliseksi kehittämiseksi jatkossa; kehottaa sekä Kosovoa että Serbiää osoittamaan enemmän sitoutumista ja kestävää poliittista tahtoa suhteiden normalisointiin sekä pidättymään kaikista toimista, jotka vaarantaisivat tähän mennessä tässä prosessissa saavutetun edistyksen; muistuttaa tämän olevan

ehtona EU:hun liittymiselle; panee merkille edistyksen, jota on saavutettu joissakin muissa teknisissä kysymyksissä, kuten kiinteistörekisteriä, yliopistotutkintoja ja rekisterikilpiä koskevista asioista sekä Mitrovican siltaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa; toteaa seuranneensa Mitrovican siltaa koskevaa kehitystä huolellisesti ja kannattavansa äskettäistä sopimusta; pitää myönteisenä, että Kosovolle on osoitettu oma kansainvälisen puhelinliikenteen suuntanumero; kehottaa uudelleen Euroopan ulkosuhdehallintoa arvioimaan säännöllisesti, missä määrin molemmat osapuolet täyttävät säännöllisesti velvoitteensa ja raportoimaan havainnoistaan Euroopan parlamentille; korostaa, että tehtyjen sopimusten olisi parannettava tavallisten kansalaisten arkea; toteaa, että vuoropuhelun hyödyt eivät ole Kosovon ja Serbian kansalaisille itsestään selviä, ja korostaa, että on noudatettava mahdollisimman suurta avoimuutta vuoropuhelun tuloksia koskevassa viestinnässä erityisesti Pohjois-Kosovossa; korostaa hyvien naapurussuhteiden merkitystä kaikille Länsi-Balkanin maille;

11. tuomitsee jyrkästi Serbian kansallismielisen junan lähettämisen Belgradista Pohjois-Kosovoon; on erittäin huolissaan sotaa lietsovista lausunnoista ja EU:n vastaisesta retoriikasta; panee merkille ranskalaisen Colmarin tuomioistuimen päätöksen estää Ramush Haradinajin luovutus Serbiaan ja vapauttaa Haradinaj, jonka entisen Jugoslavian alueen kansainvälinen rikostuomioistuin (ICTY) vapautti syyteistä vuosina 2008 ja 2012 ja joka pidätettiin Ranskassa 4. tammikuuta 2017 Serbian annettua hänestä vuonna 2004 kansainvälisen pidätysmääräyksen valtion viranomaisten organisoinnista ja valmiuksista sotarikoksia koskevista oikeudenkäynneissä annetun lain nojalla; pitää valitettavana, että lakia on toistaiseksi käytetty väärin entiseen Jugoslaviaan kuuluneiden maiden kansalaisten ajojahtiin, kuten tämä äskettäinen tapaus osoittaa; kehottaa kumpaakin osapuolta pidättämään provokaatioita ja haitallisista retoriikasta, jotka voisivat haitata suhteiden normalisointia; kehottaa EU:ta, Kosovoa ja Serbiaa keskustelemaan näistä asioista rakentavasti, kun käydään neuvotteluja liittymisestä EU:hun;

12. toteaa, että serbikuntien liittoa ei ole vielä perustettu eikä vastaavia sääntöjä vielä laadittu ja että liiton perustaminen kuuluu Kosovon hallituksen vastuulle; kehottaa Kosovoa perustamaan liiton viivästyksittä EU:n edistämässä vuoropuhelussa aikaan saadun sopimuksen ja Kosovon perustuslakituomioistuimen tuomin mukaisesti; kannustaa tässä yhteydessä Kosovon viranomaisia nimeämään korkean tason työryhmän, jolla on selkeä ja ajallisesti rajattu valtuutus ehdottaa yleisöpalautetta ja parlamentaarista tarkastelua koskevia sääntöjä; ilmaisee huolestuneisuutensa siitä, että Serbian rinnakkaiset rakenteet ovat edelleen olemassa ja saavat myös taloudellista tukea, ja kehottaa purkamaan ne; kannustaa kaikkia sidosryhmiä löytämään hyväksyttävän ja kaikkia osapuolia tyydyttävän pitkän aikavälin ratkaisun Trepčan kaivoskompleksin asemaan;

13. kehottaa poliittisia voimia varmistamaan, että serbiyhteisön kansalaisvapauksia ja turvallisuutta ja hartaudenharjoituspaikkoja kunnioitetaan;

14. suhtautuu myönteisesti Kosovon erityisjaostojen ja erikoissyyttäjänviraston perustamiseen Haagissa keskeisenä askeleena oikeuden toteutumisen ja sovintoprosessin varmistamiseksi; korostaa, että todistajien suojeleminen on erittäin tärkeää, jotta erityistuomioistuin voi toimia menestyksellisesti ja kehottaa näin ollen viranomaisia sallimaan kansalaisten hyötyä tästä järjestelmästä ilman rangaistuksen pelkoa; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita jatkamaan tuomioistuimen tukemista asianmukaisen rahoituksen turvin; pitää myönteisenä Alankomaiden halukkuutta toimia tuomioistuimen isäntämaana;

15. kehottaa Kosovoa puuttumaan kadonneiden henkilöiden kysymykseen, muun muassa takaamaan omistusoikeudet tehokkaasti sekä turvaamaan siirtymään joutuneiden henkilöiden paluun ja uudelleenkotoutumisen; kehottaa Kosovoa varmistamaan tosiasialiset korvaukset sodanaikaisten raiskausten uhreille kuten kansallisessa toimintasuunnitelmassa esitettiin; panee huolestuneena merkille, että sotarikosten, mukaan lukien Kosovon sodassa 1998–1999 käytetty seksuaalinen väkivalta, tutkimisessa, syytteeseen asettamisessa ja tuomitsemisessa on edistytty vain hitaasti, ja kehottaa Kosovoa tehostamaan tätä koskevia toimia;

16. pitää valitettavana, että kansalaisyhteiskuntaa ei kuulla säännöllisesti osana päätöksentekoprosessia; vaatii vahvistamaan kansalaisyhteiskuntaa edelleen ja kehottaa osoittamaan poliittista tahtoa ottaa kansalaisyhteiskunta mukaan toimintaan panemalla täytäntöön julkista kuulemistä koskevat vähimmäisvaatimukset;

17. kehottaa poliittisia voimia varmistamaan, kunnioittamaan, tukemaan ja tehostamaan toimia oikeusvaltion, myös oikeuslaitoksen riippumattomuuden, parantamiseksi, sekä erottamaan selvästi toisistaan yhtäältä Kosovon kansan oikeutetun pyrkimyksen vapauteen ja oikeuteen ja toisaalta sellaisten henkilöiden toimet, joiden väitetään syyllistyneen sotarikoksiin; katsoo, että toimivaltaisten oikeusviranomaisten on asetettava nämä henkilöt asianmukaisesti syytteeseen;

Keskiviikko 14. kesäkuuta 2017

18. panee merkille, että oikeusasiamies on aloittanut vuonna 2015 hyväksytyn, oikeusasiamiestä koskevan lain toimeenpanon lisäämällä ja parantamalla raportointia, ja kehottaa hyväksymään siihen liittyvää sekundaarilainsäädäntöä; kehottaa Kosovon kansalliskokousta ja hallitusta varmistamaan oikeusasiamiehen taloudellisen, toiminnallisen ja organisatorisen riippumattomuuden kansallisia ihmisoikeusinstituutioita koskevien kansainvälisten normien mukaisesti; kehottaa hallitusta toteuttamaan jatkotoimia ylimmän tilintarkastusviranomaisen ja oikeusasiamiehen raporttien ja suositusten perusteella;

19. korostaa, että tarvitaan asianmukaisesti toimiva oikeusasiamiesinstituutio ja että on varmistettava, että se saa kaikki tarvittavat resurssit tehtäviensä suorittamiseksi;

20. toteaa, että vaikka oikeuslaitoksen asianmukaiseen toimintaan liittyvän lainsäädännön hyväksymisen suhteen on tapahtunut jonkin verran edistystä, oikeudenkäyttö on edelleen hidasta ja tehotonta ja sitä haittaavat rikoslainsäädännön puutteet, poliittiset ja taloudelliset tarkoitukset, poliittinen häirintä, puutteellinen vastuuvastuu ja niukat taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit myös erikoissyyttäjänvirastossa; kannustaa Kosovoa puuttumaan näihin kysymyksiin pikaisesti, jotta taataan ulkomaisten sijoittajien omistusoikeutta koskeva oikeusvarmuus; panee merkille poliisilaitoksen ja syyttäjänviraston toimet järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi; ottaa huomioon toimivaltaisten viranomaisten toimet Astrit Deharin vankilakuoleman tutkimiseksi ja kehottaa toimivaltaisia viranomaisia viemään tutkinnan päätökseen;

21. suhtautuu myönteisesti Kosovon osallistumista EU:n ohjelmiin koskevan puitesopimuksen allekirjoittamiseen ja kehottaa saattamaan sopimuksen voimaan ja panemaan se täytäntöön mahdollisimman nopeasti Euroopan parlamentin hyväksyttyä sen;

22. tuo ilmi vakavan huolensa siitä, ettei ilmaisunvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden suojelussa ole edistytty, sekä tiedotusvälineisiin kohdistuvan poliittisen häirinnän sekä painostuksen ja pelottelun lisääntymisestä; on syvästi huolissaan toimittajiin kohdistuvien suorien uhkauksien ja hyökkäyksien lisääntymisestä sekä laajalle levinneestä itsesensuurista; kehottaa Kosovon viranomaisia tunnustamaan täysimääräisesti ilmaisunvapauden ja suojelemaan sitä EU:n normien mukaisesti sekä lopettamaan toimittajiin kohdistuvien hyökkäysten rankaisemattomuuden ja saattamaan syylliset oikeuden eteen; kehottaa hallitusta takaamaan julkisen palvelun tiedotusvälineen RTK:n riippumattomuuden ja kestävyuden sekä esittämään asianmukaisen rahoitus suunnitelman; kehottaa antamaan tekijänoikeutta koskevaa tarkoituksenmukaista lainsäädäntöä ja varmistamaan tiedotusvälineiden omistusta koskevan avoimuuden;

23. kehottaa Kosovon hallitusta varmistamaan, että tapaukset, joissa toimittajia vastaan on hyökätty fyysisesti tai heitä on painostettu muulla tavalla, tutkitaan nopeasti; kehottaa myös nopeuttamaan ja vahvistamaan tapausten oikeuskäsittelyä sekä jatkamaan kaikkien toimittajiin ja tiedotusvälineisiin kohdistuvien hyökkäysten yksiselitteistä tuomitsemista ja varmistamaan tiedotusvälineiden omistuksen avoimuuden, jotta torjutaan päätoimittajiin ja muihin toimittajiin kohdistuvan epäasianmukaisen painostuksen kasvavaa riskiä;

24. suhtautuu myönteisesti Kosovon ja Serbian 30. marraskuuta 2016 allekirjoittamaan sopimukseen vuoropuhelun puitteissa 9. helmikuuta 2015 aikaan saadun oikeussopimuksen täytäntöönpanon viimeisistä vaiheista, joiden avulla Kosovon oikeudelliset elimet voivat aloittaa toiminnan koko maan alueella;

25. korostaa, että järjestelmällinen korruptio on vastoin avoimuutta ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevia EU:n perusarvoja; toistaa huolensa hyvin vähäisestä edistyksestä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ja kehottaa toteuttamaan uusia toimia ja osoittamaan selvää poliittista tahtoa ratkaista nämä ongelmat, jotka haittaavat tulevaa merkittävää talouskehitystä; pitää valitettavana, että korruptio ja järjestäytynyt rikollisuus jäävät rankaisematta Kosovon tietyillä alueilla, erityisesti maan pohjoisosassa; on huolissaan siitä, että tutkimusten, syytteen asettamisen ja lopullisten tuomioiden tulokset ovat pysyneet vähäisinä ja että rikollisten varojen takavarikointia ja menetetyksi tuomitsemista käytetään vain harvoin, vaikka se on olennainen korruption torjunnan väline; suosittaa siksi, että varat jäädytetään ripeästi ja lopullisten takavarikointien määrää lisätään; kannustaa Kosovon korruptiontorjuntavirastoa omaksumaan tutkintatyönsään aktiivisemman lähestymistavan; on huolissaan siitä, että poliittiset puolueet ja kampanjarahoitukset eivät kuulu riittävässä määrin sääntelyvalvonnan piiriin; katsoo, että eturistiriitoja koskeva laki on saatettava eurooppalaisten normien mukaiseksi ja että on huolehdittava sellaisten virkamiesten tosiasiallisesta viraltapanosta, joita syytetään tai jotka on tuomittu vakavista tai korruption liittyvistä rikoksista; on huolissaan siitä, ettei korruptiotapausten havaitsemisesta, tutkinnasta ja syytteenpanosta vastaavien elinten välillä ole tehokasta koordinointia; on vakavasti huolissaan aseellisten rikollisryhmien osallistumisesta rajat ylittävään rikolliseen toimintaan ja kehottaa suoraan ja toimivaan yhteistyöhön Kosovon ja Serbian samoin kuin kaikkien alueen maiden välillä järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi; korostaa, että Kosovon jäsenyyss Interpolissa ja yhteistyö Europolin kanssa helpottaisi näitä pyrkimyksiä;

Keski viikko 14. kesäkuuta 2017

26. on huolestunut siitä, että Kosovo on jatkossakin kovien huumeiden varastointi- ja kauttakulkumaa; panee huolestuneena merkkille, ettei ole riittävästi turvallisia varastointipaikkoja, joissa takavarikoituja huumeita voidaan säilyttää ennen niiden tuhoamista; ilmaisee vakavan huolensa ihmiskauppatapauksia koskevien tuomioiden vähäisestä määrästä, vaikka Kosovo on nautinut ja lapsiin kohdistuvan ihmiskaupan lähde-, kauttakulku- ja kohdema; panee huolestuneena merkkille aseellisten ryhmien olemassaolon ja niiden osallistumisen järjestäytyneeseen rikolliseen toimintaan, kuten aseiden salakuljetukseen, ja sen, että ne ilmeisesti voivat toimia yli rajojen ilman rangaistusta;

27. kehottaa Kosovoa edistämään toimia sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi ja varmistamaan, että naiset voivat toteuttaa oikeuksiaan täysimääräisesti; kehottaa Kosovon instituutioita osoittamaan riittävästi varoja Istanbulin yleissopimuksen kaltaisia kansainvälisiä mekanismeja sisältävän perheväkivallan vastaisen kansallisen strategian toteuttamiseen; suhtautuu myönteisesti korkean tason poliittiseen tukeen hlti-henkilöiden oikeuksille; pitää toisen pride-kulkueen järjestämistä myönteisenä, mutta muistuttaa, että pelko on edelleen yleistä hlti-yhteisössä;

28. kehottaa Kosovon viranomaisia käsittelemään sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ensisijaisena asiana ja huolehtimaan siitä, että hallintoelimet ja -viranomaiset näyttävät asiassa esimerkkiä; on huolissaan sukupuolten tasa-arvoa koskevan lain täytäntöönpanoa haittaavista rakenteellisista haasteista sekä naisten aliedustuksesta päätöksentekoaikavälillä; kehottaa Kosovoa kannustamaan jatkuvasti naisia hakemaan johtotason paikkoja; on huolissaan naisten hallussa olevan omaisuuden vähäisyydestä ja kehottaa viranomaisia varmistamaan aktiivisesti, että naisten omistusoikeudet, mukaan lukien perintöoikeus, on turvattu; pitää myönteisenä perheväkivallan torjuntaa koskevan kansallisen strategian hyväksymistä ja kehottaa panemaan sen täytäntöön täysimääräisesti, jotta edistytään perheväkivallan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumisessa; toteaa jälleen kerran, että seksuaalisen väkivallan ja sodan ja konfliktien välillä vallitsee yhteys ja että sukupuoleen perustuva väkivalta normalisoituu ja on hyvin yleistä konfliktista toipuissa maissa, kun näihin kysymyksiin ei puututa asianmukaisesti; kehottaa painokkaasti viranomaisia kannustamaan julkisesti siihen, että otetaan käyttöön suojelumekanismeja ja turvajärjestelyjä naisille, jotka rikkovat hiljaisuuden ja paljastavat perheväkivallan, sekä luomaan tällaisia mekanismeja ja järjestelyjä; kannattaa kansalaisjärjestöjen työtä tässä asiassa;

29. arvostaa ihmisoikeuksia käsittelevän ministeriöiden välisen koordinaatiryhmän perustamista vuonna 2016 mutta toteaa, että tarvitaan lisätoimia Kosovon kaikkien vähemmistöjen, myös romani-, askaali-, egyptiläis- ja goraniyhteisöjen, oikeuksien suojelemiseksi huolehtimalla kaiken asiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanosta ja riittävien resurssien kohdentamisesta; kehottaa toimivaltaisia kansallisia viranomaisia ja paikallisviranomaisia toteuttamaan ensisijaisena asiana kaikki tarvittavat lainsäädännölliset ja käytännön toimenpiteet syrjinnän rajoittamiseksi sekä eri etnisten vähemmistöjen oikeuksien vahvistamiseksi, mukaan lukien kulttuuriset ja kielelliset oikeudet ja omistusoikeudet, jotta voidaan edistää monietnisen yhteiskunnan kehittymistä; kehottaa Kosovoa varmistamaan, että palaavat pakolaiset, joista monet ovat romaneja, kotoutetaan täysin ja heidän kansalaisoikeutensa palautetaan, millä lopetetaan kansalaisuudettomuus; kehottaa Kosovoa hyväksymään uuden strategian ja toimintasuunnitelman romani-, askaali- ja egyptiläisyhteisöjen kotouttamista varten;

30. suhtautuu myönteisesti väkivaltaisten ääriliikkeiden ja radikalisoitumisen esto-, ennaltaehkäisy- ja torjuntatoimien lisäämiseen ja antaa tunnustusta Kosovon tällä alalla tekemälle tärkeälle työlle; toteaa, että monet vierastaistelijat ovat palanneet Kosovoon, ja kehottaa viranomaisia varmistamaan, että heitä valvotaan ja heidät asetetaan syytteeseen ja että aletaan soveltaa kattavaa lähestymistapaa, jolla tehostetaan ennaltaehkäiseviä, radikalisoitumista torjuvia ja tarvittaessa takaisin yhteiskuntaan sopeuttavia toimia; kehottaa lisätoimiin, jotta vierastaistelijoiden ja radikalisoitumisen leviämisen tarkoitettua jäljittämättömän rahan virtaus tunnistetaan, estetään ja keskeytetään; korostaa, että tarvitaan tehokkaita yhteisöohjelmia, joilla puututaan väkivaltaisiin ääriliikkeisiin ja radikalisoitumista lietsoviin epäkohtiin ja joiden avulla rakennetaan suvaitsevaisuutta ja vuoropuhelua edistäviä suhteita;

31. suhtautuu myönteisesti taloustilanteen paranemiseen ja verotulojen kasvuun, mikä antaa hallitukselle lisää varoja toteuttaa toimiaan; ilmaisee kuitenkin huolestuneisuutensa Kosovon talousarvion kestävytydestä erityisesti sotaveteraaneille myönnettävien etuuskien määrän suhteen ja kehottaa tässä yhteydessä uudistamaan asiaa koskevan lain kansainvälisen valtuutetun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti; muistuttaa, että sosioekonomiset rakenneuudistukset ovat välttämättömiä pitkän aikavälin kasvun tukemiseksi; korostaa, että kiireellisenä asiana on edistettävä paikallisteollisuutta, samalla kun keskitytään myös paikallisten tuotteiden kilpailukykyyn siten, että ne täyttävät EU:n tuontivaatimukset; pitää riippuvaisuutta maastamuuttajien rahalahetyksistä huolestuttavana; on huolissaan tapauskohtaisista rahoituspäätöksistä, jotka heikentävät liikeyrityksien tarvitsemää vakautta; muistuttaa, että uusien yritysten rekisteröintiä olisi helpotettava, sillä niitä haittaavat tällä hetkellä hallinto, jolla ei ole vastuuvälillisyyttä, alihyönteinen infrastruktuuri, oikeusvaltion heikkous ja korruptio; kehottaa Kosovoa noudattamaan eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act) arvioinnin

Keskiviikko 14. kesäkuuta 2017

suosituksia sekä ottamaan käyttöön säännösten vaikutusten arviointeja, jotta vähennetään pk-yritysten hallinnollista raskautta, ja kehottaa komissiota lisäämään pk-yrityksille annettavaa apua; kehottaa Kosovoa panemaan täysimääräisesti täytäntöön vuosia 2016–2018 koskevan talousuudistusohjelman sekä 11. marraskuuta 2016 käynnistetyn eurooppalaisen uudistusohjelman suositukset;

32. panee huolestuneena merkille korkean työttömyysasteen ja etenkin nuorisotyöttömyyden ja ilmaisee huolestumisen naisten syrjinnästä työmarkkinoilla, erityisesti työhönottoprosessissa; kehottaa Kosovoa vauhdittamaan toimiaan työllisyysasteen kasvattamiseksi ja työmarkkinaolojen kohentamiseksi; korostaa tarvetta keskittyä koulutuksen laadun parantamiseen, mukaan lukien opettajankoulutuksen parantaminen, koulusta työelämään siirtymisen tukeminen sekä ammattitaitojen ja työelämän tarpeiden yhteensaataminen, mikä on välttämätöntä erittäin korkean nuorisotyöttömyyden ratkaisemiseksi; kehottaa ryhtymään lisätoimiin Kosovon yhteiskunnan kaikkien osien yhteisen koulutuksen lisäämiseksi; korostaa, että on parannettava täytäntöönpanon valvonnan mekanismeja, etenkin työsuojeluviranomaisia ja tuomioistuinta, ja vahvistettava julkisten laitosten ja työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua Kosovon sosiaali- ja talousneuvoston välityksellä; pitää myönteisenä vuoden 2016 Pariisin huippukokouksen päätelmiä ja ensimmäisen alueellisen nuorisotalouden yhteistyötoimiston perustamista;

33. pitää valitettavana, että Kosovon ponnistukset asianmukaisten ja tehokkaiden hallinnollisten valmiuksien luomiseksi edistyvät hitaasti, sillä tämä estää Kosovoa panemasta hyväksytyjä lakeja täysimääräisesti täytäntöön ja hyödyntämästä EU:n varoja tehokkaasti; pitää valitettavana laajalle levinnyttä korruptiota, poliittista häirintää ja julkishallinnon henkilöstön politisoimista kaikilla tasoilla sekä joihinkin riippumattomiin instituutioihin ja virastoihin tehtyjä nimityksiä, jotka perustuvat poliittisiin kytköksiin eivätkä riittävästi ammatillisiin kriteereihin; kehottaa ryhtymään lisätoimiin ansioihin perustuvan rekrytoinnin varmistamiseksi, sillä se on välttämätöntä tehokkaan, vaikuttavan ja ammatillisesti riippumattoman julkishallinnon varmistamiseksi; kehottaa tutkimaan viimeaikaisia syytöksiä poliittisesta puuttumisesta julkisten elinten rekrytointiin ja päätöksentekoprosesseihin;

34. toteaa, että kaikenlaisten IPA-rahaston alaisten sopimushakemusten tarjouseritelmät ovat niin vaativia, että kosovolaiset tai alueelliset yritykset eivät useinkaan voi edes hakea niitä; kehottaa siksi kiinnittämään erityistä huomiota kiinnostuneiden sidosryhmien opastamiseen ja neuvomiseen; kehottaa viranomaisia osoittamaan jäljellä olevan, vielä kohdistamattoman avun hankkeisiin, joilla on entistä suurempi vaikutus Kosovon talouteen;

35. suhtautuu myönteisesti EULEX Kosovon toimeksiannon jatkamiseen ja kehottaa Kosovoa jatkamaan aktiivista yhteistyötä, jotta EULEX suoriutuu kaikilta osin ja esteittä toimeksiannostaan; kehottaa jatkamaan EU:n toimia riippumattomien oikeus-, poliisi- ja tullilaitosten vahvistamiseksi edelleen vuoden 2018 jälkeen, kunnes Kosovo voi ottaa täyden vastuun näistä tehtävistä; kehottaa siirtämään EULEXin syyttäjien käsittelemät oikeusasiat tehokkaasti ja kitkattomasti kansallisille syyttäjille ja ottamaan käyttöön asianmukaiset suojatoimet sen takaamiseksi, että aikaisempien rikkomusten uhrit saavat kuulla totuuden ja heille taataan oikeussuojan saatavuus ja oikeus vahingonkorvaukseen;

36. toteaa, että rikostutkinta EULEX-operaation väitetystä korruptiosta on päättynyt; ilmaisee tyytyväisyytensä siitä, että asiaan liittyneet EU:n virkamiehet vapautettiin kaikista väärinkäytösepäilyistä; kehottaa EULEX-operaatiota varmistamaan tehokkuuden parantamisen, täyden avoimuuden ja suuremman vastuun tehtävästä toimeksiantonsa aikana ja panemaan kaikilta osin täytäntöön riippumattoman asiantuntijan Jean Paul Jacqué'n vuonna 2014 laatimassa raportissa esitetyt suositukset;

37. toteaa, että Kosovosta ei toistaiseksi ole tullut merkittävää kauttakulkureittiä Länsi-Balkanin reittiä kulkeville pakolaisille ja muuttajille; kehottaa Kosovon viranomaisia varmistamaan, että läpikulkijoita kohdellaan eurooppalaisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien EU:n perusoikeuskirja ja vuoden 1951 pakolaissopimus; muistuttaa, että rahoituksen, muun muassa IPA II -otsakkeen alaisen rahoituksen, olisi oltava saatavilla ja valmiina käytettäväksi nopeasti ja tehokkaasti kriisiaikoina ja tarpeen vaatiessa;

38. pitää valitettavana, että serbien uskonnollisia kohteita ja kulttuurikohteita tuhottiin vuonna 2004, ja pitää myönteisenä, että monet niistä, kuten ortodoksinen katedraali, on kunnostettu Kosovon veronmaksajien varoilla; arvostaa Kosovon sitoutumista kulttuuriperintökohteiden suojelemiseen ja kehottaa viranomaisia panemaan täytäntöön kaikki kulttuuriperintöä koskevat YK:n yleissopimukset kaikilla tasoilla riippumatta Kosovon asemasta Unescoon nähden siten, että hyväksytään asiaa koskeva strategia ja kansallista lainsäädäntöä, sekä varmistamaan, että koko Kosovon kulttuuriperintökohteita suojellaan ja hoidetaan asianmukaisesti; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti EU:n rahoittamaan ohjelmaan, jolla pyritään suojelemaan ja rakentamaan uudelleen pieniä kulttuuriperintökohteita, jotta edistetään kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua kaikissa monietnisisissä kunnissa; muistuttaa, että uskonnonvapautta koskeva lakiluonnos on hyväksyttävä ja siihen olisi sisällyttävä asiaa koskevat Venetsian komission suositukset;

39. suhtautuu erittäin myönteisesti Euroopan neuvoston päätökseen myöntää Kosovolle tarkkailijan asema Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen Kosovoon liittyvissä istunnoissa tammikuusta 2017 lähtien; tukee Kosovon pyrkimyksiä integroitua kansainväliseen yhteisöön; vaatii tässä yhteydessä Kosovon osallistumista kaikkiin merkityksellisiin alueellisiin ja kansainvälisiin organisaatioihin ja kehottaa Serbiä lopettamaan sekaantumisen tähän prosessiin;

40. kehottaa Kosovon viranomaisia hyväksymään uskottavan pitkän aikavälin energiastrategian ja lainsäädäntökehyksen, joka perustuu energiatehokkuuteen, energialähteiden monipuolistamiseen ja uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen; korostaa, että on jatkettava luotettavien sähköverkkojen rakentamista ja tehtävä energia-alasta kestävämpää niin turvallisuuden kuin ympäristön kannalta; kehottaa viranomaisia allekirjoittamaan Länsi-Balkan 6 -yhteisymmärryspöytäkirjan alueellisten sähkömarkkinoiden kehittämisestä ja muiden maiden kanssa tehtävää tulevaa yhteistyötä koskevista puitteista; korostaa, että vuonna 2017 Kosovo toimii energiayhteisösopimuksen puheenjohtajana, ja muistuttaa viranomaisia Kosovon tästä sopimuksesta juontuvista oikeudellisista velvoitteista saavuttaa uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä koskeva 25 prosentin tavoite vuoteen 2020 mennessä; kehottaa hallitusta kunnioittamaan sopimusta Kosovo A -voimalaitoksen käytöstä poistamisesta sekä Kosovo B -voimalaitoksen kunnostamisesta ja hyödyntämään EU:n tähän tarkoitukseen liittymistä valmistelevasta tukivälineestä myöntämiä 60 miljoonaa euroa; kehottaa laatimaan koko Länsi-Balkanin alueen kattavan vesivoimastrategian;

41. on huolissaan hälyttävän korkeasta ilmansaasteiden tasosta Kosovossa ja erityisesti Pristinan kaupunkialueella; kehottaa keskus- ja paikallisviranomaisia ryhtymään kiireellisesti asianmukaisiin toimiin tämän hätätilanteen ratkaisemiseksi; tähdentää, että ilman laatua koskeva kansallinen strategia on pantava asianmukaisesti täytäntöön; on huolissaan siitä, että jätehuolto-ongelma on edelleen yhä yksi näkyvimmistä ongelmista Kosovossa, sillä nykyisellä lainsäädännöllä ei puututa ongelmiin täysipainoisesti;

42. suhtautuu myönteisesti itäisellä Välimeren käytävällä käynnistettävään uuteen rautateiden yhteyshankkeeseen, johon kuuluu Kosovoon rakennettava uusi rautatie ja asemia, jotka ovat Kosovon ainoa yhteys laajempaan alueeseen; kehottaa Kosovon hallitusta tukemaan hankkeen täytäntöönpanoa täysimääräisesti;

43. pitää myönteisinä komission toimia, joiden tarkoituksena on avata Albanian ja Kosovon välinen sähköverkkoyhteys, jota Serbia on pitänyt suljettuna kuukausien ajan; kehottaa Serbian ja Kosovon sähköalasta vastaavia viranomaisia rakentamaan yhteistyöhön; muistuttaa Serbiä, että energiayhteisön asettama takaraja yhteyden avaamiselle oli 31. joulukuuta 2016;

44. kehottaa komissiota jatkamaan muuttoliikettä koskevien asioiden käsittelyä kaikkien Länsi-Balkanin maiden kanssa, jotta varmistetaan EU:n ja kansainvälisten normien noudattaminen; suhtautuu myönteisesti asiassa tähän mennessä tehtyyn työhön;

45. kehottaa komissiota toteuttamaan lisätoimia todellisen sovintoprosessin edistämiseksi alueella erityisesti tukemalla lähimenneisyyttä käsitteleviä kulttuurihankkeita ja edistämällä yhteistä ja jaettua käsitystä historiasta samoin kuin julkista ja poliittista suvaitsevaisuuden, osallistamisen ja sovinnon kulttuuria;

46. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle sekä Kosovon hallitukselle ja parlamentille.